

DAGELIJKSHEDEN

REMCO CAMPERT BIJ
DE BEZIGE BIJ

Aanelkaar	Het verband tussen de dingen ben
Al die dromen al die jaren	ik zelf
Alle dagen feest	Hoe ik mijn verjaardag vierde
Als in een droom	Hôtel du Nord
Beschreven blad	Licht van mijn leven
Campert & Campert	Liefdes schijnbewegingen
Campert compleet – Alle verhalen	Mijn eenmanszaak
Campert kiest	Na de troonrede
Dagboek van een poes	Nacht op de kale dwerg
De Harm en Miepje Kurk Story	Ohi, hoho, bang, bang of het lied
De jongen met het mes	van de vrijheid
De ziel krijgt voeten	Om vijf uur in de middag
Dichter	Oom Boos-Kusje en de kinderen
Dit gebeurde overal	Open ogen
Een ellendige nietsnut	Over mijn vader
Een geschenk uit de hemel	Schrijversleven
Een lach en een traan	Somberman's actie
Een liefde in Parijs	Somberman op drift
Een mooie jonge vriendin en andere belevenissen	Te vroeg in het seizoen
Een nacht en een morgen	Tjeempie! of Liesje in Luilletterland
Een oud geluid	Tot zoens
Fabeltjes vertellen	Vandaag ben ik een lege kartonnen doos
Gouden dagen	Verloop van jaren
Het avontuur van Iks en Ei	Vrienden, vriendinnen en de rest
Het gangstermeisje	van de wereld
Het leven is vurrukkulluk	Wie doet de koningin
Het satijnen hart	Zonder roken bij mij geen poëzie

Remco Campert
Dagelijksheden

Verhalen

2019

DE BEZIGE BIJ
AMSTERDAM

Copyright © 2019 Remco Campert
De in dit boek opgenomen verhalen verschenen
van 2014 tot 2018 in Elsevier.
Omslagontwerp Brigitte Slangen
Foto auteur en omslagbeeld Stephan Vanfleteren
Vormgeving binnenwerk Aard Bakker, Amsterdam
Druk Bariet Ten Brink, Meppel
ISBN 978 94 031 6580 6
NUR 325

debezigebij.nl

Onze levens

Hoe gaat het leven voorbij? Bijna ongemerkt vloeit de ene dag over in de andere. Dag, nacht, licht, donker en alweer een lichte dag. Dat lijkt altijd zo door te gaan tot je beseft dat je laatste dagen naderen. Genoeg geleefd, melden hart en hersenen je. Zover is het niet. Ik geniet nog altijd met volle teugen van het leven, verdriet in-clusief.

's Ochtends stel ik het opstaan uit. Als de vrije vogel die de dichter is kan ik me dat veroorloven. Ik ben mijn eigen baas. Of ik nu gedichten schrijf of later op de dag, niemand zal het interesseren. Veel mensen zien het schrijven van poëzie niet als werk, maar als een vorm van vrijetijdsbesteding. En misschien is het dat ook wel, met de nadruk op vrij.

Niet dat ik gelukkig ben in bed: het leed van de wereld drukt op me. Ik stel me gratis vragen. Waarom vermoorden mensen elkaar? Uit welk soort idealisme of is het alleen maar omdat de wereld niet overbevolkt raakt? Zijn onze levens weggooilevens?

Op mijn leeftijd bestaat het leven voor het grootste deel uit herinneringen. Elke dag dat ik de deur uitga en over straat loop is er als de nacht valt een herinnering

bij gekomen. Ik herinner me de onbekende meneer uit Vlaanderen die me in Amsterdam op straat aansprak. Ik herinner me Antwerpen, waar ik een paar jaar gewoond heb. De straatjes aan de haven, waar de hoertjes de zeelieden op de grote vaart binnenlokten. Ik herinner me de duif die me op straat op mijn hoofd poepte, het meisje dat in de supermarkt liefvallig tegen me glimlachte.

Herinneringen, daar gaat het om. Grondstof voor het leven. Je leeft en hebt geleefd. En dan zijn er ook nog toekomstdromen.

Het zekere voor het onzekere nemend schat ik mijn toekomst op één dag. Een dag vol schrijven, liefhebben en genieten van onze tot nu toe vrije wereld.

En dan de volgende dag.

Rolkoffers

De dag begint met wakker worden en opstaan en de eerste passen op het vloerkleed. En zo staat wat ik schrijf op met de eerste woorden op papier en gaat de hemel open met de eerste vogel. En de wereld opent als ik naar buiten kijk.

Eerst zie ik de kale acacia's, erachter de gevel van het hotel aan de overkant. Het is nog vroeg. Rekken met schoon beddengoed worden naar binnen geduwd. Daarna komt het Schiphol-busje met verse hotelgasten. Rolkoffers klinken.

Dat geluid bestond een paar jaar geleden niet. Toen zwegen de koffers nog. Sindsdien heeft het zich bij het stadsrumoer gevoegd. De stad is nooit stil, overdag niet, 's nachts niet. Ik herinner me mijn jongensjaren die ik voor een deel op het platteland doorbracht. De nachten waren er bladstil, beschenen door geruisloos maanlicht. Later werd de nacht rumoeriger. Bommenwerpers die hun vracht op Duitsland hadden gelost, keerden terug naar Engeland. Sommige vlogen laag, vlammen lekten uit hun motoren. Ze zouden Engeland niet halen. Eén ervan stortte niet ver van ons huis neer. De volgende ochtend ging ik kijken. Bij de wrakstukken

stond een Duitse soldaat op wacht. Ik vond een verbrande sok en versplinterd cockpitglas.

Nu is het vrede, althans in ons deel van de wereld. De hotelgasten vlogen veilig. Als ik 's nachts vliegtuigen hoor ben ik niet bang. Ik kijk het hotel in. Wat verwachten de gasten van mijn stad? Als ze jong zijn, zijn ze hier deels gekomen om ongebreideld te blowen, maar misschien gaan ze, net als de ouderen, ook naar musea. Ik zie twee jonge mensen hun kamer in gaan, hun koffer uitpakken, elkaar onstuimig omhelzen, op bed gaan liggen. Ik kijk niet verder.

Het is middag. De gemeentereinigingsdienst maakt de straat schoon. De school gaat uit. Bakfietsmoeders laden hun kinderen in. De jonge toeristen komen het hotel uit, kijken naar links en rechts. Ik sla het tevreden gade. De dag loopt zoals hij lopen moet.

Angstdroom

Ik vertel niets nieuws als ik zeg dat er aan de dag altijd een nacht voorafgaat. In die nacht wordt er gedroomd. Laatst droomde ik dat ik achternagezeten werd door iemand die het niet goed met mij bedoelde. Uit deze angstdroom werd ik gewekt door het eerste zonlicht dat door een spleet in de gordijnen naar binnen viel.

Zo'n droom draag je een tijdje met je mee de dag in. Ik vroeg me af wie het in die droom op mij gemunt had. In de dagelijkse werkelijkheid kende ik niemand met dergelijke snode plannen.

Ik besloot tot een is-terrorist die door de aanslagen in Parijs (*les évènements*, zou mijn held De Gaulle hebben gezegd) enige beruchtheid had verworven. Ze zijn erin geslaagd mij bang te maken. Niet de hele dag. Zo erg is het nu ook weer niet, maar Parijs is niet ver weg.

Toen ik jong was, heb ik een paar jaar in Parijs gewoond met mijn eerste vrouw, die half Nederlands, half Frans was. Het verhaal ging dat haar adellijke familie bij de Franse Revolutie van zakken vol stofgoud was beroofd.

Het was een mooi verhaal en we vertelden het graag, ook al omdat er naar dat goud nog altijd gespeurd werd.

Vooral mijn toenmalige uitgever bleek hevig geïnteresseerd. Allerlei vrienden, die toch al verliefd waren op mijn vrouw, meldden zich. Het was een harde strijd om ze uit mijn buurt te houden.

Het is lang geleden. Mijn eerste vrouw is uit mijn leven verdwenen en de vrienden (allemaal dichters) zijn dood. Ik tracht ze nog in leven te houden door soms over ze te schrijven. Ouderdom belet me om nog in Parijs te komen. Ik beperk me tot een dagelijkse wandeling door mijn straat en over het Museumplein. Japanners maken selfies. Kinderen hinkelen. Mijn angst-droom is spoorloos verdwenen. De dag is mooi.

Blauwe veren

Degene die ik liefheb wekt me. Ze is al een paar uur op. Ik ben een late opstaner, maar ik ga dan ook laat slapen. Het kost me moeite om afscheid van de dag te nemen. Altijd de angst dat het definitief is. Kom op, stel je niet aan, denk ik nu.

Het eerste wat ik zie als ik wakker ben is kunst, die aan de muur tegenover mijn bed hangt. Een foto van Willem Diepraam, gemaakt op het Hoogovensterrein, waar ik geruime tijd geleden met hem rondliep met het oog op een fotoboek waar ik wat tekst voor zou leveren. Het was een zonnige, winderige dag. 'Stilgelegd werkgebied in bestoven duinen,' schreef ik. 'Aangetaste schakelkasten, brokkelende muren van roodbruine bakbeestige gebouwen, heersend over zwart Zwitserland.' Alles was hard, verroest, deed pijn als je ernaar keek.

Dan twee zelfportretten. Een penseeltekening van Hugo Claus die hij in 1965 maakte en waarop hij de wereld een beetje korzelig aankijkt. Mij eigenlijk, terwijl ik hem toch echt niet vergeten ben. Een schilderij van Breyten Breytenbach uit 1995. De dichter-schilder draagt blauwe veren in zijn haar.

Ik word wakker met kunst. Er is altijd kunst geweest in mijn leven, maar toen ik jong was drong dat niet zo tot me door. Nu herinner ik me dat er in de oorlog bij ons thuis een Mondriaan en een Van Dongen ondergedoken waren, ons in bewaring gegeven door vrienden van mijn moeder, die naar een concentratiekamp getransporteerd werden. Gelukkig (zwak woord) overleefden ze het.

Wat kunst kan doen ontdekte ik toen ik niet lang na de oorlog plotseling in het Stedelijk Museum oog in oog stond met Mondriaans *Victory Boogie Woogie*. Zonder dat ik hoefde te persen kwamen de tranen in mijn ogen. Nu neem ik kunst dagelijks tot me. Ik kan het iedereen aanraden. Je knapt ervan op.

Lopen (1)

Op straat is het druk, zoals altijd op dit uur in de stad. Ik ontwijk tegemoetkomers en zij mij. Ik ga op een bankje zitten, kijk uit over het water, schepen passeren, in de lucht erboven wolken. Vergeet de vogels en de vliegtuigen niet.

Mijn ogen hebben het druk, maar in gedachten ben ik bezig met een verhaal, op het spoor ervan gebracht door een droom. Dromen zijn verhalen die we onszelf vertellen. Ik wil van de dromen af. De realiteit is al meer dan genoeg. Daar wil ik het vruchtgebruik van.

Ik hou halt voor een boekhandel en kijk naar de boeken in de etalage. Werelden openen zich. Met mij kijkt een vrouw naar binnen. Door het etalageglas ontvangen onze blikken elkaar. Misschien herkent ze me. Dat overkomt me de laatste jaren wel vaker. Ik knik haar toe, maar ga niet verder. Ik besef de realiteit van mijn leeftijd.

Ik loop door tot ik het museum bereik, waar ik me opsluit binnen de muren en een andere wereld zich voor me ontsluit. Ik word opgezogen door kleuren, vormen. Het spichtige ijzer van een beeld raakt me aan. Ik verdwijn in een schilderij, stoot me aan de harde aanwezigheid van een object.

Exit. Op het plein voor het museum zeg ik de werkelijkheid vaarwel. Ik overweeg naar huis te gaan, maar dat kan nog even wachten. Ik zou zo altijd door kunnen lopen, de stad uit, het landschap in, slapen in hooibergen zoals vroeger op liftreizen, verder, verder, de grens via een smokkelweg oversteken, over een rivier zwemmen, slapen aan de rand van een bos waarboven een halvemaan. De fantasie wint het altijd van de realiteit.

Rottinkje

In de oorlog woonde ik op het boerenland. Bij de bevriende boer leerde ik karnen. Als ik naar huis ging, gaf hij soms een pondje tarwe mee. Hoog boven me vlogen de bommenwerpers naar Duitsland. Af en toe kwamen 's avonds Duitse soldaten bij ons binnen, zogenaamd op zoek naar onderduikers, maar in werkelijkheid ging het om een beetje huiselijke warmte.

In die tijd liep ik op klompen. Ik voelde me op mijn gemak erin. Als je hard wilde lopen schopte je ze uit. Toen ik na de oorlog in de stad terugkwam, miste ik mijn klompen. Schoenen voelden onwennig aan. Gaan we nu over naar de tegenwoordige tijd om het onderwerp 'lopen' uitvoerig te behandelen.

Bij het lopen voel ik me de laatste tijd zekerder als ik een wandelstok gebruik. Ik ben in het bezit van zo'n voorwerp. Mijn stok is dun, enigszins buigzaam en vervaardigd van rotan. Hij wordt ook wel rotting genoemd. Hij was van mijn moeder en na haar dood van mij.

De geschiedenis gaat verder terug. Mijn moeder erfde het rottinkje op haar beurt van de acteur Cruys Voorbergh. Oom Cruys – acteurs en actrices waren voor mij ooms en tantes – bediende zich van het stokske als

hij een oude dame speelde in een victoriaanse gruwel-
eenakter. Hij droeg een grijze pruik, die in brand vloog
als de oude dame te dicht bij het negentiende-eeuwse
gaskacheltje kwam. Doek. Oom Cruys trad er succesvol
mee op tot een serie in Londen toe.

Sinds de wandelstok van mij is, is zijn actieradius
beperkt tot een blokje om. En vaak bezoeken we de su-
permarkt. Ik leg hem op mijn karretje, waar hij mag
uitrusten van zijn zware dagelijkse taak: het onder-
steunen van mij.

Acacia

's Ochtends kwam ik de huiskamer binnen. Er was iets anders dan anders. Het daglicht was van een andere kwaliteit dan op andere ochtenden. Het licht was lichter. Ik liep naar het raam en keek naar buiten. Iets viel op door zijn afwezigheid. De acacia die gisteren nog in grillige schoonheid voor mijn huis zijn takken spreidde was in de loop van de nacht omgezaagd. De gemeente had een aanslag gepleegd op mijn uitzicht en op een springlevend wezen. Slechts zijn stomp en de herinnering aan zijn trotse verschijning bleven over. Ik zal hem nooit vergeten, zoals ik ook mijn dode vrienden niet vergeet. Zo houd ik ze in leven.

Lang geleden heb ik ook bomen vermoord. Het was in een tijd van moorden. In de laatste winter van de oorlog woonde ik aan de rand van een bos. Als de schemering viel hakten een vriendje en ik jonge berkenbomen om. We zaagden ze klein en kloofden met onze handbijl de blokken. Die verkochten we vervolgens aan de burens. Het sap van de berken was kleverig en rook lekker.

Aan het einde van de oorlog kwam er een vluchtende Duitse tank in het bos gelegen. De bemanning was jong,

een paar jaar ouder dan ik. Ze werden geleid door een oudere officier met een zegelring en een aristocratisch uiterlijk. Diep in het bos was een kamp voor onderduikers ingericht. Ze sliepen in bedden, gemaakt van berkentwijgen. Na de oorlog ontmoette ik de oprichter van dit kamp, een verzetsman die Von Baumhauer bleek te heten.

In mijn tuin staat een slanke met de wind meezwiepene berk, zo hoog dat hij boven de huizen uitsteekt. Elke dag kijken we naar elkaar. En zo raakt alles verbonden. Jongensleven, bomen, oorlog, de Russische berkenwouden die je op foto's in het Duitse propagandabladd *Signaal* zag afgebeeld. Zo blijft wijlen mijn acacia met zijn blaadjes zijn licht en schaduw werpen.

Poef

Elke dag kijk ik even naar de foto van de poes, die zich kunstig over de schouder van mijn vrouw heeft gedrapeerd en tevreden in de lens kijkt. Haar naam was 'Poef'. Wie niet weet hoe het voelt als een poes eerst met zijn kopje, dan met zijn hele lijf langs je heen schurkt, heeft niet geleefd. Of 's nachts in bed, warm en zwaar tegen je lichaam aan. Vroeg in de ochtend krijgt ze honger en wekt je met een voorzichtig pootje.

's Zomers namen we Poef mee naar ons huis in Frankrijk. Daar hield ze het dagboek bij. Ik ben zo vrij er een paar passages uit te citeren.

'In de tuin in Fransenland kreeg ik vanmiddag een vogel te pakken, die was neergestreken. Ik sleepte hem mee naar mijn favoriete plek onder een grote struik. Na me een tijdje met hem vermaakt te hebben, bracht ik hem naar de plek waar Rok (Vrouwtje) aardappels zat te schillen. Ik legde hem aan haar voeten neer. "Arme vogel," zei ze. En "Stoute Poef".'

Ander fragment: 'Ik dacht altijd een binnenkat te zijn, maar in Fransenland heb ik de buitenkat in mezelf ontdekt. Gisteren in een boom geklommen. Lang met een rups gespeeld. Zou juist heeft Bril mijn draagbare

woning in de gang gezet. Ik leid eruit af dat we hier de langste tijd gezeten hebben. Zo gaat alles voorbij, bijna zonder dat je het merkt. Ik troost me met de gedachte dat ik negen levens heb.

Als Bril en Rok laat in de avond de tuin in gaan om naar de sterren te kijken, glijp ik mee naar buiten. Ik maak een laatste wandeling door de tuin. Ik peuzel een nachtvlindertje op. Hoog in de lucht verschiet een ster, een snelle beweging die me niet ontgaat, maar ik kan er met mijn poot niet bij.'

Ik mis Poef nog altijd. Ze is allang in de poezenhemel, waar ze met de sterren speelt.

Tijd (1)

Na bijna een hele dag zoeken vind ik mijn polshorloge. Het lag niet meer op het tafeltje naast mijn bed waar ik het de avond tevoren had neergelegd. Uiteindelijk trof ik het in de keuken beneden aan. Daar moest het op eigen houtje naartoe gewandeld zijn. Mijn geloof is dat dingen met leven bezielde zijn. Het kon niet anders of de tijd wilde me ontsnappen.

Als jongen wilde ik niets liever dan een horloge hebben. Het was een bewijs van volwassenheid. Mijn vader had een horloge en alle mannen om me heen droegen er een. Mijn moeders pols was ervan voorzien, maar dat was eigenlijk meer een sieraad. Op de kermis in de Haagse dierentuin viste ik na lang mikken er eentje uit een automaat. Het liep niet, wat ook niet de bedoeling was, en was dus een waardeloos prul. Toch droeg ik het. Ik keek er zo af en toe gewichtig op. Alleen moest men me niet vragen hoe laat het was.

Vreemd genoeg herinner ik me niet wanneer ik voor het eerst in het bezit kwam van een echt horloge. Ik denk dat ik een jaar of zestien moet zijn geweest. Er is een foto waarop ik met een onwillige puberkop geleund sta tegen een Amsterdamse brugleuning en daarop draag ik een horloge.

Ooit kocht ik bij een juwelier in de stad waar Rimbaud geboren werd, Charleville-Mézières, een mooi horloge. Ik dacht het in mijn slordigheid kwijtgeraakt te zijn, maar in mijn zoektocht door het huis vond ik het terug. Het staat stil. Alsof ik de tijd in Frankrijk wil fixeren, maar nu ga ik toch maar naar de horlogedokter om het te laten repareren. Ook oude tijd moet voorttikken.

Het is een wonderlijk idee dat je de tijd om je pols draagt. Eens, als mijn tijd gekomen is, wordt het horloge me afgenomen. Als iemand het opwindt zal ik tijdloos doortikken.

Kledij

Een paar weken geleden vervoegde mijn vrouw zich op mijn afdeling van ons ruimbemeten huis. Ze had een vuilniszak bij zich. Haar blik was vastberaden. Ik werd een beetje bang. Ze was van plan mijn klerenkast eens netjes op orde te brengen. Wat ze niet meer draagbaar achtte zou oneervol het veld moeten ruimen. Doelgericht begon ze mijn garderobe te wieden. Ik trok me bescheiden terug en dacht na over kleding en mij. Ik heb geen bijzondere eisen aangaande kleding.

Ik heb geen favoriete jasjes, broeken of pakken. Mijn devies is: als ik maar wat aanheb. En wat ik gisteren droeg kan ook vandaag gedragen worden. Ik heb een slordige verhouding met mijn kledij. Bovendien ben ik een berucht morser. Daar ben ik niet trots op, maar men moet er zich bij neerleggen. Langzaam groei je in je kleding. Een man evolueert van korte broek naar de gewenste lange broek. Ik heb ook nog een overgangsbroek gedragen, de zogenoemde plusfour. Die is nu uit het straatbeeld verdwenen. De plusfour was een ruimzittende broek die een eind onder de knie om het been sloot. Hij was ook bekend onder de naam drollenvanger. Wijlen mijn vriend Rudy Kousbroeks favoriete kle-

ding was ál zijn kleding, hoe oud en versleten ook. Hij kon er geen afstand van doen.

Toen hij op een dag een blokje om was, maakte zijn vrouw Ethel zich meester van een van zijn jaszjes, waarvan zij vond dat het echt niet meer kon. Ze deponeerde het een paar huizen verder op een vuilnisemmer, maar toen Rudy thuiskwam had hij het jasje weer bij zich.

‘Kijk ’s wat ik gevonden heb!’ riep hij opgetogen uit. ‘Een perfect jasje. Hadden ze bij het vuilnis gelegd. Begrijp je zulke mensen nou?’